

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknél, körjegyzőknél és tanítóknál 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9 szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

Ázsiai állapotok.

(D.) Semmi sem tanulságosabb a választási időnél. De semmi sem is elszomorítóbb ennél, kivált az olyan emberre, ki más nemzeteket is látott s Európa művelt, számot tevő népeivel összehasonlítja a magyart. A miénkhez hasonló választások csak Szerbia és Bulgáriában, meg a szegény, elnyomított lengyel nép között fordulnak elő.

Mi az ilyen választás? Bocsnát a kifejezésért, nem egyéb más kiadása marhavásárnál, hol vesznek és eladnak és a hatalom hajesárjai parancsszóra és a kiszabott árhoz képest egyik vásárról a másikra hajtják az embertömeget. Legdrágábbak magok a hajcsárok; a megszámozott embertömeg, hol kis pénzbe, hol pálinkába, hol darab kenyérbe, hol meg ámitó szóba kerül és midőn a választás kínos napja elmúlt, előállnak a család komédiások s azt mondják: a többség akarata ezt vagy ezt választotta országgyűlési képviselőnek. A hány szó, annyi hazugság, de már azt úgy illik mondani, mert mi is, hogy külföldi szóval éljünk, parlamentáris, népképviselői ország vagyunk.

És még milyenek ennek a nagy s csak a művelt népek által értett fogalomnak részletei minálunk! Kezdődik a szavazatok összeírásán. Hogy hány szavazat legyen községünkint, az attól függ, hogy összesen véve

mégis egy pártnak, az összeírási elnök pártjának többsége legyen. Sőt még azt is megteszik, hogy maga a jövő jelölt végzi maga számára ezt a műveletet. Ha a kerületben a zsidókkal és a mindennemű hivatalnokokkal szemben többségben volna a független elem, azon a választás napján az elnök segít s ha török-szakad, nagy többséggel kell győznie annak a pártnak, melyhez ő tartozik. Katona és esendő, adóvégrehajtó és jegyző s a hány közege van az uralkodó pártnak, mind segíti az elnököt arepítő, minden nemesebb érzést, az alkotmányosság emberies fogalmait arepítő műveletében.

Most benne vagyunk ebben az időben, s amit a fennebbieken mondottunk, azt kiki saját szemével nézheti és tanulmányozhatja bőven. Máskor azt mondhatná valaki, hogy ellenzéki viselkedésből nagyitjuk tán közállapotaink romlottságát. Tessék tehát most mindenkinek saját tapasztalatából erről meggyőződni. S ha van egy kis megfigyelő tehetsége s ha hallott valaha a polgárok szabad, érett s minden nyomástól ment meggyőződésének nyilatkozásáról a szabad választásban, akkor megíthatja, mily távol állunk mi az ilyen dologtól. De sőt hogy mily közel állunk mi az ázsiai barbár népek életéhez! Van itt erőszak, vak gyűlölet, esendő és katonai hatalom, a hivataloskodásból folyó kényszer, egyszerű szavazatelkobzás: de szabadság, meg-

győződés, szabad szavazás, no mindebből aztán véghetetlenül kevés találatik.

Egy szinten állunk Szerbiával és Bulgáriával, hol a sertéshajcsárból lesz miniszter, és a tegnapi kupecből államtitkár, kik jól érthetnek a marhaállományhoz, de államkormányzathoz csak olyan falusi módon. Ezeknél az erőszak természetesen virtusszámba megy. Nálunk azonképpen.

Hallotta-e valaha valaki, hogy a művelt külföldön katonaságot, esendőrséget használnának a választásokhoz. Vagy hogy már a korteskedés alatt asszonyokat szúrnának le?

Ott nem történik ilyesmi. Mert külföldön művelt emberek laknak, kik tisztelik egymás jogait, tudják mi az alkotmányosság s az állam élén állók becsületbeli dolognak tartják annak szabad folyást engedni. A polgár elmegy a városházára, leadja szavazatát s a ki az urnából kikerült azt nem az elnöki furbéria, de a többség igazi akarata választotta képviselőnek. Midőn külföldön pl. a nyitrai választásról hallottak, fejüket csóválták s alig tudták elhinni, hogy ilyesmi is lehetséges. Bécsben a tavalyi antiszemita választások csak az emberjog és meggyőződés tisztelete mellett voltak lehetségesek; miért nem akadályozta meg azokat az elnöki gonoszság vagy a fegyveres hatalom? Vagy a miniszter miért nem parancsolt rá a hivatalnokokra, hogy szemitákra szavazzanak?

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Enyém, tied, övé.

Írta: Schmid Géza.

Tagadhatlan, hogy Virágos Ilka a szépségtrónjáról szeszélye szerint osztogathatja kegyeit. S mert toll le nem írhatja, szó ki nem fejezheti minő szépség hírében állott, e fölött napirendre térhetnének, ha, a mi nyelvészeti szempontból némi értékkel bír, Virágos Ilka birtokosnévmasi vitát nem provokál.

Történt pedig e följegyzésre méltó vita a következőképpen.

Bélteky Jani, Hárfás Tóni és Szende Pali kétheti sűrű levelezés után végre kölcsönösen megegyeztek abban, hogy Fenyőházán találkoznak.

Fenyőháza a Fáttra-vidék egyik legszebb és legkellemesebb pontja. Ozondús levegője, vadregényes fekvése, szétáradó fenyőillata, a telepet szegélyező hegyek, az Ilka utról letérő kies völgye, s a hegyekről lefolyó kristálytisza patakok Fenyőháza gyors fellendülésének mindmennyi biztosítékai.

Mikor a szerelmeket rendszerint méla fényvel megfigyelő hold a látóhatáron feltűnt

és fénye ez üdülő hely természeti szépségeit bizonyos titokszerepességgel körülövezé, a három kebelbarát Jani, Tóni és Pali az Ilka-utról a Fáttra-szállodába tértek, s ott helyet foglalva, pohárcsengés mellett cserélték ki eszméiket.

Nem telik bele két hét — mondá Bélteky — s Ilka az enyém!

Hárfás és Szende nagyot nevettek, de Jani érvelésében kimeríthetetlennek mutatkozott.

— Ilka az enyém. Értsetek meg. Házuk házuuk mellett, kiskoromtól együtt játszadoztunk, együtt növekedtünk, az iskolában Ilka mellettem ült, feladványait többnyire én készítettem, a réten a menyasszonyi koszorút homloka köré én tettem és igazítottam . . .

— El is fonyadt az azóta! vágott szavaiba Hárfás, — de Jani gyermekkori kedves emlékeinek hatása alatt e kissé durván hangzó közbeszóláson meg nem akadt.

— El is fonyadhatott, mert csak szimbolizálta ama koszorút, melyet két hét múlva kiváló meglepetéssel Ilka fején megbámulnod szerencséd lesz!

Hárfást, a ki heves vérmérsékletű ember volt, Janinak határozott és gunynyal vegyült kijelentése, kihozta sodrából.

— E szerint Ilka tied lesz! Jó! Legyen.

De esküszöm, hogy az a két hét még akkor is végtelennek fog feltűnni, midőn a képzelhető emberi kor határán öszbe csavarodott fűrtökkel fogod reménylő szíved feltűntet lesni.

Hogy pedig szavainak nyomatókat és súlyt adjon, oldalzebebe nyúlt és büszke önelégültséggel Jani elé veté a levelet, a ki meghökölve félig nyitott szájjal a levélkére bámult s úgy érezte, hogy valamely forgóponton áll és szédülteben mélységbe zuhan.

Bélteky helyzetébe könnyen beleképzelheti magát az olvasó, ha meggondolja, Ilka levele mily leverőleg hathatott Janira. A végzetes levél, mely amaryllis doréttól most is áradt, következőleg hangzott:

Kedves Tónim!

Ismerem titoktartó természetedet, s mert egyébként rokonszenvünk is megengedi, ama jó viszonyunknál fogva, mely eddigelé zavartalan volt, szépen kérek, sőt könyörgök hall meg kérésemet!

Előtted többször őszintén nyilatkoztam, s mert bölcseségedre sokat építék, világosítsd fel valahogy Béltekyt, hogy személye, levelei, szavai, mindene, a mi csak lényéhez tartozó, rám nézve kín és teherként hat.

Közöttem és Bélteky között a viszony rég

Azért mert Ausztriánál már a művelt külföld kezdődik, hol tudják mi az alkotmányosság.

Szégypír fog el e napokban, ha hazánk választásaira gondolok, ha nézem és hallgatom, mit értenek itt választás alatt s hogyan hajtják azt végre. S vajjon ilyen műveletből kikerülhet-e egészséges, nevére méltó parlament? Már hogy kerülhetne ki, hisz a kik megvették a mandátumot, nem keresnek-e bért érte ott a képviselői padon? Elvek, eszmék, a nemzet közjára mi az ilyen képviselőnek! Ma nemzeti párti, holnap kormánypárti; ma pártönkivüli, mert szegyenli magát multjánál fogva kormánypárti szint vallani, de holnap már titkon konspirál a miniszterekkel, hogy valamihez juthasson. Adás-vevés a választás; cserebere, pénzkereset a képviselői állás.

Hazám, hazám, mely egykor annyira szeretted a szabadságot, hogy fiaid még a zsarnok király ellen is kardot tudtak rántani, hová jutottál, milyen szolgálalelkű, romlott letél; ma eszűzva-mászva leborulsz jogaid eltiprója, kvótát emelő miniszter előtt.

Hogy történhetett ez, hogy kerülhettünk mi ilyen hanyatlási korbá, melyet a későbbi történelem oly nagyon fog megbélyegezni?

Szörnyű, megszegyenítő állapot ez, hol vagyunk mi Európa művelt államaitól? A liberálisizmus egészen elámitott, elvakított, még jobbaink is alig veszik észre sülyedésünket, rohannak a lejtőn lefelé, ahelyett hogy föleszmélnének. Egy hivatal, egy rendjel, a papnak egy kanónia, a hivatalnoknak fizetés-emelés — ez, ez a legnagyobb ambició, ami az anyagelvűségbe merült embereinket mozgatja. Emberjog, elv, szabadság, erőszak megvetése, mind értéktelen tárgyak, melyek nem érdemlik meg az ambíciót. Hová jutottunk mi büszke magyarok! Egy Bánffy uralkodik fölöttünk és hajt a saját aklába, mint afféle birkákat.

Ne hagyja senki tanulmányozás nélkül a választási napokat, gondolkodjék, elmélkedjék felettök, nézze mi az alkotmányos vá-

lasztás: szabadság uralkodik-e itt, vagy erőszak s akinek lelke vagyon, eszméljen föl, mert méltatlan a régi, bátor, szabadságszerető magyarra ez az ázsiai állapot.

Ugron Gábor a zsidókról. A parlament egyik legnagyobb szónoka, Ugron Gábor is megszólalt, mikor egy zsidót, Weisz Bertholdot, lehozta a Székelyföldre kormánypárti képviselőjelöltnek. Érdekes, hogy milyen türesán hangzik szava, midőn levelének bevezetésében azt mondja, hogy „csak az nem hibája, hogy zsidó”. Fordítsuk meg, kedves Rhabonban uram, s mondjuk inkább állító formában: hogy csak az az egyedüli jó oldala, hogy zsidó. Így talán jobban hangzik. Egyebként aztán mintegy megfélemlézve szavairól, következőleg veri el Weisz Bertholdon a port, mit a zsidók — minden mentegetőzése mellett is — nem igen fognak neki megköszönni. A lőfeő székely a „Magyarország” szerint így ír: „Kedves székely atyámfiai! Ugy hallom, meggyalázásokra emelte fel kezét néhány gonosztévő, kik pénzért eladtak titeket, mint oktan barmot szokás eladni egy pesti kereskedőnek, *kinek csak az nem hibája, hogy zsidó*; de bünös, mert lelket akar vásárolni, szedelgő, mert a minisztérium küldöttjének adja ki magát, hazug, mert a székely nép megmentőjének hirdeti magát. Véreim! A székely mindig szegény volt, de becsületes és vitéz, az nem lehet a székelyek barátja, aki a székely becsületet kifizetni akarja s minden székely honlokára oda üti e bélyeget: eladatott, megvette Budapestről Weisz Berthold. Nem fiatal legény ez a Weisz Berthold, nem újság előtte a székelyek nyomora. Ha a székelyekért tenni akar valamit, miért nem tett, hisz volt ideje hozzá ez-előtt? Miért ígér most a választások idejében, miért nem adott ezelőtt egyetlenegy székely hazafias célra sem? Miért nem lépett be a székely együletbe? Miért nem aldozott ezeket az erdélyi magyar kultúregyesületnek? Mert ezek tisztelettel és hálával fizetnek és nem adnak képviselői mandátumot. Ebből láthatjátok, hogy kufárral van dolgotok, aki edes magyar nyelvünket is ronda módon beszéli, midőn undok kezeiből a pénzt a becsületért kínálja. Mivel szerezte a pénzt ez a szilvaizbe mártott lelkiismeret? A hadseregnek szállít pikszisbe szorított etelt, amitől a ti fiaitok eszmőrt és betegséget szoktak kapni. Mégis meg kell nekik porcióba kapni azokat a romlott húsokat, csak hogy fogynak Weisz Berthold ur konzervje s szaporodjék utána a pénze, amivel megvásárolja a székelyek szavazatát. Nem, kedves székely atyámfiai! Nem sülyedhetek oda, hogy legszebb jogotok gyakorlása egy nagy baromvásár legyen. Nem lehetek oly koldusok, akik lelkeket adják el, gyermekeik, unokáik jövődjét, ősi nemzetünknek becsületét! Nem, ti a nyomorult kufárt, lélekcsárlót, vesztegetőt ki fogjátok dobni, mint leányos háztól a kerítő asszonyt. Nem, a Székelyföldről ki fogjátok kergetni! Ezel tartoztok atyáitok tisztas emlékeinek, nemzetünk jó hírnevének stb.”

— Meggyőzőm szerelméről, és szentül hiszem, hogy tettét megbánva, bűnbánólag oda simul keblemre és a boldogság mindent feledtet, és Ilka, fiuk, enyém lesz!

— Tied lesz? — megszólalt Szende Pali, a ki a jelenetnek bár hallgatag, de különös mosolyából ítélve, érdekelt szemlélője volt.

— Még megélték, — s az örömtől sugárzó arca mondta Hárfás, — hogy Ilka enyém lesz!

— Tied lesz? — kérdezte különös nyomatékkal és még különösebb mosollyal Szende.

S úgy Béltekynek, mint Hárfásnak Szende Pali foghegyről és gúnymosollyal kiejtett szavai különösekknek és rejtélyeseknek tetszettek.

Szende Pali mindössze néhányszor megfordult Virágoséknál, Ilkával mindössze kétszer táncolt, s mert Hárfás és Bélteky mindent miudösszegeztek, mindössze egyszer volt magányosan.

Ha Béltekynek és Hárfásnak érzeke lett volna, könnyen rájönnek, mit teszen az Szende Pali és Ilka együtt.

Igaz, csak egyszer voltak együtt, de a két sziv, mint két csillag, összetalálkozott, s a vége nem volt világok roppanása, hanem őszinte szerelmi vallomás és zálogul az első csók, a boldog frigy előfutára.

Választási mozgalmak.

Választási elnökök Nyitra megyében. Nyitra megye központi választmánya f. évi október hó 17-én szombaton tartotta ülését, melyen az országos képviselő-választások f. hó okt. 28-ára (huszonnyolc) tűzettek ki az egész megye területére. Az ülésen Craus István alispán elnökölt s kivüle a következő tagok vettek részt: Szirányi György, Sporzou Ernő, Szulyovszky Gusztáv, Gyürky Ödön, Csillaghy György, Csippek Janos, dr. Guttvill Pál, dr. Thuróczy Károly, Markhot Gyula, dr. Szulyovszky Dezső, dr. Janits Imre, Feschler Ferenc, Klobusiczky Géza, Bacsikády Károly és Magyary Miklós. A választmány egyuttal a következőket jelölte ki választási elnököknek: *Nyitra* I. küldöttség elnöke Magyary Miklós, II. küldöttsége Horvát Sándor főimn. igazgató. — *Érsekújvárott* I. küldöttség elnöke Csillaghy György anyakönyvi felügyelő, II-iké dr. Rudnay Sándor megyei ár. ülnök. — *Vágyacsán* I. küldöttsége Markhot Gyula megyei főjegyző, II. küldöttsége dr. Sándor Ferenc. — *Galgócon* I. küldöttsége Piacsek Ede pénzügyőri biztos, II. küldöttsége dr. Skarnitzel Gyula. — *Vágyhelyen* csak egy küldöttség működik. Elnöke Kochanovszky Pál közigyöz, helyettes elnök Koronthály Lőrinc. — *Zsámbokrétten* I. küldöttsége Lénárt Sándor, II. küldöttsége Knogler Gusztáv. — *Szenicen* I. küldöttsége dr. Klobusiczky Géza megyei árvasszéki alelnök, II. küldöttsége dr. Kálmán Antal. — *Verbón* szintén csak egy küldöttség, melynek elnöke dr. Gyürky Géza megyei főügyész, helyettes elnök Janos Gyula (esztergom-főgyházmegyei plebánus). — *Privigyén* I. küldöttsége Lulyák Antal, II. küldöttsége Soóky Ödön szolgabíró. — *Nagy-Tapolcsányban* I. küldöttsége dr. Guttvill Pál, II. küldöttsége dr. Kieska Emil. — *Szokolcán* I. küldöttsége dr. Kostyal Miklós megyei aljegyző, II. küldöttsége Vieszt Gyula, Nyitra város pénztárosa.

A nyitrai vál. kerületben szokatlan csend honol. A tőlünk távolabb eső szemlélő nem tudja megfejteni, hogy mit jelent az, midőn itt vivotott még csaknem egy év előtt az ország egyik legnagyobb választási csatája, melyben a néppárt közel 400 ra menő leszavazott majoritása dacára leveretett. Ezt a szegyenletes győzelmet ők érezték, s hogy jövőre ne keljen hasonló diadalra szorulniok, a mostanra érvényes választói jegyzék összeállítására a nyitrai kerületben, magát a prezumtiv jelöltet, dr. Janits Imrét küldötték ki. Ez

Ez annak a végzetes „egyszernek” a története, miről Bélteky és Hárfás nem álmodtak.

A hold a Fátza-csucsról éppen abban az ablakba bevilágított, a hol Bélteky hallgatagon morogta: Enyém lesz, Hárfás föltételesen: Enyém lehet, és Szende Pali motyogva ismételtgetheté: Tietek lesz?

Halk csendbe verődve, Szende napilapot kért, s alig forgat két lapot, szeme megakad valamin, a mit a lap hirdetési hivatalának ő maga beküldött, de a mely valami, ha papirra nyomtatjuk, s befutja a közvéleményt, oly különösnek tűnik fel, hogy maga a beküldő is elbámul.

S így Szende Pali is olvasván azt a valamit, arca mint tüzkemencében kivörösödött, s ezt észrevevén Bélteky és Hárfás a laphoz hajoltak, a hol meglepetésükre élénk betűkkel nyomva olvashatták: „Szende Pali közkedveltségű főmérnök f. hó 10-én eljegyezte Virágos Ilkát, városunk bájos és művelt leányát.”

Bélteky és Hárfás megkövülését elképzelhetjük, de a történetben mégis csak eredeti az, hogy az enyém, tied, övé-vel végződött.

Két hétre rá Szende Pali és Virágos Ilka az Ur oltára előtt egybekeltek.

gondoskodott arról, hogy neki oly piszkos mandátummal ne kelljen többé megjelennie, mint a milyen az 1895-iki volt, s kihagyott mintegy 600 választót az ellene szavazottak közül, s felvett valami 280-at zsidókból, adóhátrálekos hivatalnokból stb., kikkel úgy megerősítette pozícióját, hogyha választói nagy többsége megjelenik a szavazásnál — amin kételkedni nem lehet — a néppárt képtelen többséget szerezni. Ez szolgáljon egyúttal feleletül azoknak, kik a nyitrai néppárt jelenlegi csendes magaviseletét kifogásolják. Egy nagyobb szabású mozgalom — annak dacára, hogy nem itatunk, nem vesztegetünk — mégis költségbe kerül, és mi csak akkor megyünk komolyan a harcba, ha azt azon erkölcsi tudattal tehetjük, hogy győzni fogunk, ami a jelen körülmények között lehetetlen. Tehát Nyitrán a szavazás voltaképpen még a múlt évi összeírásakor megtörtént. Protestáltunk ellene, felmentünk egész a kúriáig, mely a felszólalásokat nem vette figyelembe, mivel nem voltak hitelesítve. Nem voltak pedig hitelesítve azért, mert az illetékes hivatalnok, felsőbb parancsra, kijelentette, hogy hitelesítésre nem alkalmasak. Ez a nyitrai választásnak a története. Ennek szakasztott hasonmása a nagytapolcsányi, hol Janits Imre gyászos szerepével Szulyovszky Dezső volt megbízva, ki ugyancsak prezuntív jelölt volt a kerületben.

Szabadelví pártértekezlet a „Szarvas”-on.

A nyitrai szabadelví párt jól ismert két alkotó elemének, a hivatalnok-seregnek és a zsidóság-nak csekély számu képviselői előtt mondotta el dr. Janits Imre mult vasárnap beszámolóját. A notabilitások közt őt megillető helyen ülő Czákó Gábor nagyban csodálkozott, hogy beszámoló beszéd ugyan van, ámbar nincs miről beszámolni. Ezen körülmény okozta azt, hogy a beszéd akárminek volt nevezhető, csak beszámolónak nem. „Köszönet a bizalomért, — szerény kicsinylése önérdemének, mely mandátumának rövidsége folytán nem növekedhet, — egyházipolitika, — a polgári házasság nem sérti a vallást, — állami bíráskodás, — a kvótánál követendő méltányos mérték, — pártalakulások, — néppárt, — szocializmus, — alarc alatt pánszlávizmus, — lendületes panegyrikum a kormányra, — éljen Bánffy, éljen Erdélyi stb., — millénium, — Vaskapu, — kulturális célok hathatós támogatása, — papokra is 100,000 frtnál több, — előkészítése a katholicus autonomiának a kongrua-rendezés által, — újabb ezredév fényes hajnala, — éljen a haza!” Ezek voltak a főpontok konvencionális egymásutánban. A beszéd annyira hatott, hogy az összegyűlt liberálisok nevében Horvát Sándor igazgató újból kikiáltotta Janitsot szabadelví párti képviselőjelöltnek, mert „annak helyén van a szíve, helyén van az esze, igazi acél-ember”. Mintha ezen tulajdonságok elegendők lennének arra, hogy valaki képviselő legyen. Ehhez még egy másik tényező is kívánatik és ezen tényező nem egyéb, mint a kerület bizalma; melyet már előzőleg a választók névjegyzékének összeállításánál alámetszettek.

Érsekujváriak Nyitrán. F. hó 12-én nagy népesödület és két banda kíséretében vonultak be az érsekujvári kerület kormánypárti választói a mi költségünkön fizetett külön vonaton Nyitrára. Voltak vagy 200-an, talán többen is. Turcsányi főbíró titkos nemzeti párti „elveinek fentartásával” — mint azt Sztránszky dr. mondaná — roppant erőfeszítéssel dolgozott, hogy a kormánypárt lehetőleg számos választóját behozza Nyitrára. A megyeházaon aztán fogadta az alispán — ki tudatában lévén annak, hogy őt a jelen választói listába 269 frt adóhátráleká dacára bevették a választók és természetesen a választhatók közé is — nagy szerényen elhárította magáról a rászórt dicséreteket: mindazáltal épülte a kerület ragaszkodásán, elfogadta a jelöltséget. A néppárt

jelöltje dr. Kovács Pál pesti ügyvéd most járja be a kerületet és erősen áll.

A vág-vecsei kerületben Prohászka O. vasárnap az értekezleten tartotta program-beszédjét Vágvecsen. Az értekezletnek Tornócon kellett volna megtartatnia, de a főbíró előttevaló nap betiltotta azon a hamiskás címen, hogy ott feltűrt a néppártiakat a liberálisoktól. Mäskülönbön két függetlenségi is van felléptetve. Kanovics Nagy-Szombatból és Török mérnök Tornóczról. A kormánypárt sokáig keresett jelöltet. Sikerült is neki gr. Széchenyi Aladárt megfognia, hogy sakkot adjon a vele rokon Hunyady grófnak. A választás ilyen formán érdekesnek ígérkezik. Prohászka most járja be nagy lelkesedés közt kerületet.

Az érsekujvári választó kerület néppárti jelöltje dr. Kovács Pál, fővárosi ügyvéd e hét végével tartotta programbeszédjét a kerület egyes községeiben, és pedig: csütörtökön: Cétény, Nagykér és Komjáthon, pénteken 11 órakor reggel Nagy-Surányban, ahol az egyházszeghi választók is megjelentek. A jelölt 11 órakor érkezett Surányba, kísérv az egyházszeghi és surányi választók banderiumától. Kíséretében volt Vargha János nagykéri plébános, a kerület néppártjának egyik legfáradhatlanabb tagja. A gyűlés a nagy-piaczon tartatott meg, a hol a rendre maga a főszolgabíró Turcsányi Ödön fölügyelt. A jelölt, dr. Kovács kifejtvén a néppárt programját, magyar nyelven, szavait tútul a helybeli plébános, Rosznáky Károly ur tolmácsolta a népnek. Innét a jelölt, kísérv a választók által lóháton és kocsin Kisváradra ment. Itt elébe jöttek a kisváradai lányok fehérbe öltözve, virágokkal és koronákkal. Várad, a mely az utolsó választásnál egészen kormánypárti volt, most tisztán néppárti, kivéve persze a bírót és annak rokonságát. Itt legelőször is a leányok egyike, a kisváradai ker. korcsmáros Tvrdony János leánya üdvözölte a jelöltet, a ki arra kérte, hasson oda, hogy az áldatlan egyh. politikai törvények megsemmisítésének, *nehogy mi leányok, kényszerüljünk minden batyas zsidó előtt polgári kötés végett megjelenni.* Miután a jelölt megköszönte a leányoknak a szívélyes fogadtatást, megtartotta programbeszédjét, a melynél ismét a főszolgabíró is jelen volt. Utána a nagysurányi plébános tolmácsolta a jelölt szavait tútul. Végre beszélt még a néphez ft. Vargha János plébános ur, a ki különösen a nőkhöz fordult, kérvén őket, hogy mint egykor a külellen-ség támadásai alkalmalmával a nők voltak azok, a kik férjeik oldalára kötöttek a kardot és lelkesítették férjeiket a harcra, épen úgy most is a nők buzdítsák férjeiket a beállás — a liberalizmus elleni harcban. Innét a jelölt, kísérv a kisváradiak által Bánkeszire ment. Itt ugyan kezdetben kevés néppárti volt jelen, mert a szavazók, részint nem lévén értesítve a gyűlésről, részint az odaváló jegyző, Vladár Pál jelenléte által, megfélemlítve, nem mertek kezdetben közeljönni a beszéd színhelyéhez. A jegyző ur az által akarta kimutatni nagy hatalmát, hogy az ott megállott kocsikat nagy lármával elutasította, mondván, hogy az utat nem szabad elállni. Ekkorára a választók is összegyűttek, úgy hogy a jelölt megtarthatta beszédjét, a melyet Kubina János, bankesi káplán tolmácsolt tót nyelven. Delután a jelölt, kísérv zsitvafödemesi lovasoktól, a kik elébe jöttek, és egyes surányi választóktól, Zsitva-Födemesre ment, a hol a választók nagy lelkesedése között tartotta meg programbeszédjét. Szavait ismét hosszabb beszédben Kubina János báukesi káplán ur tolmácsolta, a ki ez alkalommal kimutatta, hogy született népszónok. Innét végre Özdögre mentünk, a hol csak a fentemlített káplán ur beszélt tútul, mert a nép közül itt senki sem beszél magyarul. Este a jelölt a fásasztó ut kipiherésére Mihályurra ment, hogy szombaton folytassa a többi közsé-

gekben programját. A lelkesedés a néppárti jelölt mellett oly általános, hogy ha csak a nyitrai és stomfai választások nem ismétlődnek, győzelmünk biztos.

Privigyén Sporzon Ernő a liberálisok értekezletén beszélni akart s hogy milyen népszerűségre tudott eddig szert tenni a liberális hívek-nél is, ő, aki alighogy kilépett volt a szabadelví pártból, az egyházipolitikai törvények megszavazása után csakhamar sietett oda újból belépni, népszerűségét mutatja az, hogy alighogy kezdett beszélni, lehurogtatták és Modrányi Iván főbíró kiáltották ki szabadelví jelöltnek. A néppárt jelöltje Juriss Mihály c. kanonok, privigyei plébános.

Szokolcán. Vaczulik Vince ügyvéd óriási többséggel rendelkezik. A kormánypárt nem talál jelöltet. Ugy hallottuk a liberálisoktól, hogy emberek egyáltalán fáznak a jelöltségtől. Esetleg Frideczky Timót főbíró ugratják bele, ha másképp nem lehet.

A csacai vál. kerületből írják a következőket: Hétfőn érkezett Csacára Lánczy Leo, a kormánypárt jelöltje. Jövetele előtt három nappal csöszök, esküdtek jártak házról-házra, ígérgettek 3—6 koronát annak, aki megjelenik programbeszédén; de össze-vissza a zsidókon s hivatalnokokon kívül a köznépből mintegy 150 embert, s azok között is csak vagy 20 választót tudtak fogni. Feljegyzésre méltó, hogy a néppárt zászlaját a plebániáról vasárnap éjjel ellopták a zsidók. Kedden delutánra vártuk Csernoch János dr. kanonokot Esztergomból. A plebánia-épületet, a hová jelöltünk szállt, s a templomot a városka lelkes hölgyei díszes koszorúkkal felékesítették. Tíz óra delelőtt összegyűtt a választó-kerületi papság, összesen 21-en, s megtartották az értekezletet, melynek jegyzőkönyvét Budapestre küldötték. Dr. Csernoch János elébe Zsolnára ment Benyács István és Patrik János választókból álló küldöttség. A csacai állomáson a vonat érkeztekor mintegy 5—6 ezer ember lehetett együtt az összes környékbeli falvakból. A Perronon állt a papság Tvrdy Ignác préposttal élén s 20 koszorus leány és a hölgykoszoru, kiknek nevében Laczkó Amália bíróné dr. Csernochnak remek kivitelű bokréttát nyújtott át, rajta koszoru se-lyem szalaggal, e fölirattal: Éljen dr. Csernoch János néppárti képviselőjelöltünk! Amint a vonatról leszállt, Tvrdy prépost üdvözölte, majd a bíróné átadta a hölgyek nevében a csokrot. Csernoch dr. meghatóan válaszolt, látván a rengeteg néptömeget. Ily nagyszerű menetet Csaca még nem látott. Egyesek már a plebánia előtt voltak s a tömegnek zöme még mindig az állomáson. Folyton folyvást Csernochoat éljenezte, majd a néppártot az 5—6 ezernyi rengeteg nép. A plebánia előtti nagy térségen Tvrdy Ignác prépost lelkes beszéd kíséretében bemutatta dr. Csernochoat, ki végtelen lekötelező s megnyerő szavakkal válaszolt, szavai oly hatást keltettek, hogy percekig szóhoz sem juthatott a nép határtalan örömrivalgásától. Ez képzelhetetlen volt, ilyet még nem láttam. Innen a papság a templomba ment Veni Sancte-ra a néppel. A nép egymásnak kölcsönös lelkesedésén örült, ugyannyira, hogy a templomban számosan sirva fakadtak a meghatottságtól. A Szent Lélek segítségül hívását a prépost ur végezte. Este 8-kor Tvrdy ur vendég-szerető házában Csernoch tiszteletére 24 teritekü bankett volt, melyen a vál. kerületi papság kivétel nélkül jelen volt. Este dr. Csernoch János ur szeretett jelöltünk meglátogatta a csacai kath. kört, hol a tagok vígan töltötték az estét s beiratkozott tagnak. Ez örömnapp volt, melyet az Úr Isten meg engedett élni. A ki csak tehette, csókolta kezét. A néppárt itt oly lelkes, hogy szinte Zichy János nyitrai fogadtatásai jönnek eszembe. Szerdán kezdte körútját. Először Szka-

4
 iten volt. A főbíró mindenütt megjelent, a csendőrök is, de minden a legnagyobb rendben ment, a néppárt páratlanul nyugodtan viseli magát.

Verebelyen. hol a néppárt Molnár Lajost léptette fel; nem vette tudomásul, a verebelyi segédlelkész bejelentését, hogy Molnár Lajos, a néppárt jelöltje okt. 13. és 14-én az ő járásában fogja körutját tenni, felsorolván a bejelentésben a községek sorrendjét is, következő okoknál fogva: 1. hogy katonai ellenőrzési szemle van, 2. hogy a községek csoportosítása nagy, 3. hogy helyhatósági garancia kell — t. i. 7 egész járás községi bírói írják alá a bejelentést, 4. a program-beszéd pontozatait nem nyújtotta be, ezen okoknál fogva megtagadta a tudomástvételt okt. 13-ára; de mivel a jelölt az idő rövidsége miatt, mégis megtette a körutat, de egész egyszerűen ünnepeyes fogadtatás és beszéd nélkül, a főszolgabíró az egész járásra betiltotta a program-beszéd tartását és fogadtatását. (Hiszen ez még a Tarnóczy is tulitesz! Szerk.) A községek értesítve lévén a jelölt jöveteléről, banderiummal s kosákkal jöttek elébe, de a csendőrök nem engedték, hogy a jelölt kocsija előtt haladjanak, hanem utána és Verebelyen 3 csendőrt felállított a főszolgabíró a plebánia udvarába, hogy senkit be ne eresszenek a jelölthöz. A nép rendkívül fel volt izgatva ezen erőszakoskodás miatt s folyton a szabadságot éltette. Ahán egy gazda lakásába, a hová a jelölt bement, a csendőr is behatolt, s alig engedte meg, hogy a jelölt egy kis erősitőt igyék. Ime a tudatlan községek megsértik még a magánlak szentségét is. Ar-Maróthi járásban azonban már nem erőszakoskodnak annyira. A néppárt többsége óriási. Klobusiczky zászlóit csak a zsidók tűzik ki, a községekben drága pénzen sem engedik a keresztények az ő zászlóit kitűzni, még Klobusiczkyknak a falujában sem.

Az összes ellenzéki választókhöz.

Az „Alkotmány”-ban a következő felhívást olvassuk:

Az időközi választások, a melyeket a liberálisok Nyitrán, Stomfán, Girálton és másutt is rendeztek, arra engednek következtetni, hogy ők, az ország legnagyobb szegényere és gyalázatára, a legnagyobb atrocitásokkal fogják vezetni a választásokat és pedig, ne gondolja az ellenzék, hogy csak a néppárttal, hanem az összes ellenzéki pártokkal szemben.

Ez ellen az összes ellenzéknek egyesülnie kell s mindent elkövetnie annak meghiúsítására. Azert, hogy a történelemben is nyoma maradjon annak, hogy hazánkban a millenium esztendejében mint taposták sarba ezredéves jogainkat, felkerjük nemcsak elvtársainkat, hanem az összes ellenzéki férfiakat, hogy minden törvénytiprásról, akár a programbeszéd tartásakor, akár a választási urnánál, és akárkivel szemben történik is az, — vegyenek föl jegyzőkönyvet, melyben a jogtalanság egész terjedelmével le legyen írva. Ezt írják alá minél többen olvashatóan, s ha nagyon fontos, hitelesítsessék a királyi közjegyző által.

Ezen jegyzőkönyveket azután sziveskedjenek hozzánk (az „Alkotmány” szerkesztőségébe) beküldeni, s mi a választások után Európa összes nyelveire lefordítva, külön kötetben ki fogjuk adni és az egész kontinensen elterjeszteni, hadd szerezzen tudomást a külföld is arról, hogy Magyarországon a magát liberálisnak nevező rendszer micsoda kegyetlenségekre tud vetemedni; hadd lássák a nyugati civilizált államok, hogy a liberális rendszer milyen becstelenségekhez, alávalóságokhoz fordul, csak hogy hatalmát ezental is fentartsa.

Ezen jegyzőkönyvek közzététele által nemcsak magát a rendszert akarjuk megismertetni, hanem azon személyeket is, a kik ily aljas szerepre hajlandók.

Ezekre nagyon, de nagyon kerjük nemcsak elvtársainkat, hanem az összes ellenzéki férfiakat.

Ujdonságok.

Adomány. Stelzer Farkasné urnő a Nyitrai Ker. Nőegyesületnek két frtot és két doboz szivarvéget adományozott, miért a nevezett adományozónak mely köszönetét fejezi ki az Egyesület.

Megyei közgyűlés. F. hó 16-án Nyitra-megye törvényhatósági bizottsága liliputi közgyűlést tartott, melynek programja is csak egyetlenegy pontból állott, és pedig abból, hogy felolvasták a királyi leiratot, melylyel az országgyűlést bezártnak jelenti ki, és az új választásokat elrendeli. A közgyűlés alig néhány percere a megnyitás után szétoszlott.

A főispán s a nyitrai zsidók. Emlegettük lapunk előző számában, hogy az aug. 30-iki innepélyek alkalmával Rédeky Géza, nyitrai főkapitány egy általa már előzőleg lefoglalt és előjegyzett kocsiról leparancsolta Katz Mózes, nyitrai rabbit. A zsidók elégtételt követeltek, s azt a főkapitány, nem érezvén magát hibásnak, megtagadta. Most, hogy beütött a választás, mintegy 200 zsidó fenyegetőzött a főispánnak, hogy tartózkodni fognak a szavazástól, ha a rabbinak nem adnak elégtételt. A dolog érdekéhez nem szólunk, de a mód melyen ez általunk jelzett elégtétel megtörtént, szegyenletes a főkapitányra és szegyenletes magára a főispánra is; mert az elégtételt vagy kellett volna megadni mindjárt, vagy egyáltalában soha sem; de semmi esetre sem hat hét mulva, mikor a szavazással fenyegetőznek. A megszeppent főispán, most okt. 11-én következőleg hagyja vergődni a főkapitányt:

Nyilatkozat. Alulírott ezenel kijelentem, hogy a zaborhegyi ezredévi emlékszóbor felavatásához f. évi augusztus hó 30-án reggel történt felvonulás alkalmával, a kirándult fogatok közül egynek igénybe vehetőségéből folyólag köztem és a nyitrai izraelita hitközség tisztelt rabbija között felmerült incidens csak sajnós félreértésből eredt, melynek megtörténtét sajnálom és kijelentem, hogy azon talán szándékosan terjesztett különféle kommentárral kísért híresztelés, mintha a szóban forgó incidens általam szándékosan eszközöltetett volna, — teljesen valótlan, — és ismételve csak öszinte sajnálatomnak adhatok kifejezést, hogy ezen illetéktelen beavatkozások folytán elmérgesített ügy egyáltalán felmerült. Nyitrán, 1896. évi október hó 9-én. Rédeky Géza, rendőrkapitány.

Sőt mint értesülünk, az orthodox zsidó-hitközség még ezzel sem volt megelégedve, s ujólag egy még megalázóbb nyilatkozatot akart kicsikartatni a főispán útján Rédeky urtól; de ez utóbbi a rádiktált meghunyászkodást visszautasította. Reméljük, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen nem fogják szó nélkül hagyni képviselőink a város egyik előkelő tisztviselőjének ilyen erőszakosan kipréselt megaláztatását.

Beszűntetett ellenőrzési szemle. A közöshadseregbeli és honvéd tartalékos legénység azon ellenőrzési szemléjét, mely folyó évi október 15-től november 6-ig bezárólag volt kitűzve a megtartásra, a folyó képviselői választások miatt az ország egész területén a honv. miniszter által beszünttetett.

Egy liberális főkortos, aki kerek old. Stein Ferenc nyitrai vegyeskereskedő, a helybeli izraelita hitközség egyik előkelő tagja több mint 100,000 frt adósság hátrahagyásával Nyitráról megszökött. Különösen két nyitrai pénzintézet van érdekelve. Bécsből még levelet irt itteni rokonainak, melyben bevallja, hogy adósságai 120,000 frtra, ellenben vagyona 30,000 frtra rög; de akik bevannak avatva, azt állítják, hogy Stein adóssága jóval meghaladja a 100,000 frtot. — Stein Ferenc, a mult évi Zichy-választás alkalmával a liberális párt egyik főfaktora volt: az utcán ő volt a rendező, ő adott engedélyt, hogy valaki keresztül mehessen az utcán, hol egyáltalában még választás sem volt. Végre

ő volt az, aki elfogatta és bezáratta Borbás Lászlót, lédeci káplánt, azért; mert hűveivel mert megjelenni Nyitrán, holott magának nem volt szavazata. Olyan állapotok voltak akkor nálunk, hogy egy utcán parancsnokló zsidó elfogathatott s bezáratott ártatlan, védtelen embert, s az mai napig is hiába keresheti a nyitrai igazságot. — Most a nyitrai néppártnak meg van az az elégtétele, hogy az, ki Borbás urat ártatlanul csendőrökkel elcsukatta, nem is a néppárt elől, hanem a liberális éra csendőrei elől kénytelen volt szökni, mert most őt helyezték volna hűvöstre ugyanoda; érdeme szerint. Az Isten malma lassan örül, de biztosan. Megelünk mi még több elégtételt is, csak türelem!

A nyitrai. gazd. e. vál. ülése okt. 14-én.

Emődy József alelnök üdvözlő a választmányi tagokat s megnyitja az ülést, mielőtt azonban a napirendre tűzötték tárgyalásába bocsátkoznak, köteletségének tartja az országos gazdakongresszusra történt kiküldetéséről jelentést tenni. Ennek során előadja, hogy a kongresszuson a nyitrai megyei gazdasági egyesület szép számmal, mintegy 25 taggal volt képviselve s a tárgyalásokban tevékeny részt vett, mely alkalommal több tag, közöttük Markovics János alelnök is a földmívelésügyi miniszternek bemutatott, a kikkel a miniszter igen nyájasan beszélgetett, tudakozódott az egyesület belügyei felől, s ugylátszik, más képet alkotott magának az egyesületről és annak tagjairól, a kiket személyesen látott és megismert, mint a minőben egyesek iparkodtak az egyesület feltüntetni. A kongresszuson az egyleti titkár mint egyik előadó szerepelt, a vitákban Mérey Lajos, saját személye s többen okadatolt nézeteikkel és érveikkel résztvettek, és hogy a gazdasági egyesületek szövetsége határozattá emeltetett, nagy részben tulajdonítható a kiküldött egyleti tagok szép számu részvételének. Sajnálattal tudatja továbbá az ig. választmányynal, hogy a gr. Forgách és társai által az egyesület ellen beadott panasz tárgyában Rencz László volt alelnök a megtartott vizsgálat során szintén kihallgatván, az egyesület ellen terhelő vallomást tett, ami kinos megdöbbenést idézett elő a választmányi tagok sorában, annyival is inkább, mivel ezt az egyesület Rencztől meg nem érdemelte, mert amikor a megye s más jó barátai is elfordultak tőle, az egyesület ezt nemcsak hogy nem érezte vele, sőt tőle telhetőleg támogatta. Az igazgató-választmány az alelnök első jelentését helyesléssel, az utóbbit sajnálattal vette tudomásul. Ezek után következett a napirend. Titkár jelentést tett a Póstyében megtartott árpavásárról, s ebből kifolyólag az elnökség megbízott tanuló tárgyává tenni azt, hogy jövőre hol és mi módon tartassék meg az árpavásár. Második tárgy a cukorrépa termelési szerződések megkötése előtt a gazdák érdekében teendő intézkedések voltak, melyek során hosszabb vita fejlődött ki, hogy miként lehetne a gazdák érdekeit megvédeni, végre abban történt megalapodás, hogy az országos gazdaszövetség által Budapesten dec. hóban ez ügyben tartandó értekezletre bizottság küldetett ki. Titkár jelenti, hogy Bossányi Lajos egyleti tag panaszt emelt a megye-részéről a felső Nyitra- és Rudnóvölgyében alkalmazott rossz tenyészbírák ellen. Mint-hogy azonban az apaállatok vizsgálatába az egyesület többbe be nem folyik, mivel a vizsgálatot a mezőrendőri törvények életbelépése óta a megyei mezőgazdasági bizottság teljesíti, az egyesület nem tartja magát illetékesnek sem a tett panasz elviseelésére, sem pedig a megyéhez teendő lépések megtételére. Közöltetik a földmívelésügyi miniszter leírata a lótenyészési bizottság mikénti összeállításáról; ez ügyben határozatotott, hogy az egyesület fölirotot intéz a miniszteriumhoz, miszerint a bizottság összeállításánál az egyesület figyelmen kívül ne hagyja. — A központi vásárcsarnokszövetkezet átirata következtén elhatározatotott, hogy az egyesület 2 üzletrészt vesz és annak kifize-

tésével a pénztárnok megbizatik. — Barány Mihály negyedi csikólegelő-ai bérleti kérvényére, melyben az elégett egyik pajta kárpótlásául 600 frt berelengedést kér, Benkeő László, Mezey Gyula és Meskő Pál urakból álló bizottság küldetett ki az ügy megvizsgálására; a kérvény majd a jelenítés után fog elintéztetni. — Benkeő László felhívja az ig. választmányt, hogy Gutvill Pál egyleti ügyész helyett, a ki az egylet ügyeivel nem törődik, más ügyvéd bizassék meg; mire a pénztárnok jelenti, hogy már két ízben lett az ügyész felszólítva a hátralékok behajtására s egyuttal jelentéstéteire kéretett fel; miután pedig arra semmi választ sem adott, újból megkerestették, hogy a nála levő iratokat szolgáltassa vissza. A választmány ezt tudomásul vette, s megbizta az elnökséget, hogy más ügyésztől gondoskodjék. — Titkár abbeli jelentésére, hogy a csikólegelő katasztrófájakor a tulajdonosoknak visszaadott pénzzel egyes magyar-soóki birtokosok feledekenységéből kimaradtak s a befizetett díjakat vissza nem kapták, kéri, hogy ez kiutalványoztassék nekik. Tudomásul vétetett s a pénztárnok utasított a díjak visszatérítésére. — A téli tanfolyamra már hárman jelentkeztek. — Ezek után pénztárnok jelentést tett a pénztár állapotáról és a tagdíjak befizetéséről, a miből kivettük, hogy a tagoknak felénel nagyobb száma még nem fizette be a folyó évi tagdíját, ez ügyben határozatként kimondott, hogy a tagdíjak behajtása az elnökség által megbizandó ügyész által fog történni. Továbbá a pénztárnok jelenti, hogy a tagdíjkövetéseknél egyesek alapszabályokat kérnek tőle, hogy mi alapon követel tőlük 50 kr költségdíjat; mint-hogy azonban e követelésnek megfelelni nem tud, mert alapszabály-peldányok már nincsenek, indítványozza, hogy az ig. választmány határozatilag mondja ki, hogy a helyi lapokban az alapszabályok erre vonatkozó szakasza a tagok tájékozása és kívánságuk kielégítése vegett kinyomassék. Ezen indítvány egyhangulag elfogadtatott azzal, hogy a pénztárnok jövőre olyformán nyomassa a tagdíjbefizetési felhívásokat, hogy azokon a kérdéses alapszabály szakasza is kinyomattassék. Ezzel az ig. választmány tárgysorozata kimerítettvén, az elnök a gyűlés berekesztette.

Zoborhegyi milleniumi emlékművek. A zoborhegyi emlék leleplezése alkalmából, mint említettük, a vármegye 2000 bronz emlékművet veretett. Ezen emlékből most újra 2000-et hozattak, s megkaphatja bárki a bronz-érmet, ki e célból az alispánnál jelentkezik. Ezüst érmek ugyanott 1 frt 44 krajcárért kaphatók. A négy arany-érem közül az egyiket a jelenvolt belügyminiszternek, egyet a vármegyének, mely az alapítandó vármegyei muzeum eddig egyetlen egy tárgya lesz, egyet a nemzeti múzeumnak, végül egyet a felségének szántak. Ez utóbbit azonban Thaly Kálmán, mint az emlékmű eszméjének megpendítője kapta, s a király a felségének egyet külön verettek 32 arany sulyban.

Az éhes sakálók. Hogy sok nálunk a katilináris és éhes egzisztencia, ismeretes nemcsak a nyitraiak előtt, hanem a vidék összes köznépe előtt is, melyet ügyes-bajos dolga ide vezet s melyet a *be nem zárt ajtóknak mögött leselkedő hiénák elfognak*, hogy ügyeik pártfogása, avagy járandóságai folyósítása címén megsarcolják és ezen zsarolt pénzen uri passziókat, melyeket fizetésükből nem elégíthetnek ki, élvezhesék. De nem ezekről szól az ének, mert ezek privilegizált rablók, kiknek *nemtelen és tiltott zughivataloskodásukról a fölébbvalók biztos tudomással bírnak* és ez üzelmekre szemet hunyva, csak a modern liberalizmusnak és szabadelvű erkölcsnek triangulumait és vakoló kanalait dicsőítik; hanem azon bizonyos sakálókról, kiknek gseftje csak akkor virágzik, ha a haza egyik alkotmányos tényezője megszületéséről van szó és a szabadelvű párt sok szagos pénzzel és még több erőszakkal, zsandár, hivatalnok-sereg és egyéb jogos és önzetlen tényezővel a szent szabadságot büszke

uralomra juttatja. A választásra szánt pénznek kettős a rendeltetése: egyik részén vásároltatnak a szent és tiszta, valamint a szeplőtelen meggyőződés voksa, és a haza közművelődésének fényes bizonyításául a részeg fők egész hadserege bemutatatik a művelt vén Európának, mely iddógalásnak hogy ki veszi hasznát: köztudomásu tény; másik részét és elég tetemeset, talán a felét, egyszerűen szétlopják, a mint ezt a képviselők legjobban tanusítani képesek. E második résznek hiánya sok zavart okoz az ismeretes kortesek között Nyitrán, és az után nemcsak sanyanyu arcokat látni, hanem az ember folytonos kérdezősködésnek van kitéve: „Kérem, lesz a néppártnak jelöltje?“, mert addig nem nyílik a jelölt tárcája, melyet Banffy jól megspékelt, nem a potya étel és ital a „Koronán“, „Szarvason“ stb., míg a néppárt tiszta és nemes zászlaja nem ragyog a város fölött! Ezek most pénzért is vennének egy néppárti jelöltet, hogy az árát megvegyék háromszorosan Banffy Dezső kasszáján.

A nyitrai városház zöldsege. Nyit-raváros utolsó közgyűlésén tárgyalták a vásári rendtartást. A gyümölcs és baromfi vásárlása tekintetében elhatározatott, hogy a kofák csak bizonyos órákig vásárolhatnak. — Hát a zöldsege, kiált fel Kubinyi Endre városatyja. Igaz, szoltak helybenhagyóan a polgármester, a főkapitány s a városatyák, — vegyük be a zöldseget is. — A szabályrendeletet szerencsésen letárgyalták, s a polgármester kijelentette, hogy azt egyhangulag elfogadják. „Benne van kérem a zöldsege?“ aggódott Kubinyi Bandi. E: még mennyi!“ válaszolt a háttérből H—s képviselő.

Pályadíj-nyertes tanító. Vincze Károly esperes-plébános a nagy-cetényi alesperesi kerület tavaszi gyűlésén a kerület kath. tanítói részére két aranyból álló pályadíjat tűzött ki azon kérdés megfontolására, hogy „mily elvek teszik a tanító működését legáldásosabbá kedves nemzetünkre, különös tekintettel a haza ezeréves főnállásának ünnepére“. A pályázatra csak egy munka érkezett ugyan, melyről azonban a bírálók, Horváth Rezső nagy-emőkei és Pomikál János nagy-lapási plébánosok nagyon elismerőleg nyilatkoztak az okt. 13-án, Szentmihályuron tartott kerületi gyűlésen. A bírálat meghallgatása után az első pályadíj egy drb arany egyhangulag odaitéltetett Szuchányi Mihály szentmihályuri kántortanítónak, míg a második díj újabb tétel megjutalmazására fog kitűzteni. A kerület egyuttal halás köszönetét is nyilvánította Vincze Károly urnak, ki a szoros kötelesség határain túlemelkedő szempontokra is irányítja gondoskodását s kath. tanítóink irodalmi működését s vele kapcsolatban azok magasabb szellemi kiképzését nemcsak óhajtja, hanem annak előmozdításához áldozatokkal is hozzájárulni hazafias teendői közé sorolja.

Halálozás. A zsolnai püspöki árvaházban elhelyezett r. k. leányiskola I. osztályának tanítója, Miró Apollónia-Lucia, páli sz. Vincéről nevezett irgalmas nővér f. hó 14-én tüdőgyuladással meghalt 27 éves korában, alig egy heti súlyos betegség után. A kedves testvér 74 gyermeket oktatott az I. osztályban s biztosra vehető, hogy a túltömött tanterem okozta halálát, amennyiben a szűk tanteremben nagy hőség szokott lenni, míg másrészt az osztály mellett levő folyosón állandó léghuzam uralkodik. A leányiskola kibővítéséről minél előbb kellene gondoskodni.

Új segédjegyző. Wunder Károly úrnéni helyettes anyakönyvvezető, kálazi segédjegyzőnek választatott meg.

Két név. Az esztergomi szabadelvű párt proklamációján Esztergom hithű keresztény polgársága s a papság megbotránkozással látott két nevet: Pór Antal apátkanonokét s Vindisch János primási főszámvevőét. Szomoruan kell e tényt konstatálnunk s nem fojthatjuk el csodálkozásunkat, hogy az egyházellenes kormányparti irányzatot egy katolikus pap s egy primási tisztviselő támogatni meri. Ez vagy önmegfeledkezés, vagy a tudatlanságnak tudható be, és mindkét esetben súlyosan elítélendő beszámítás alá esik

lépésük. Ha a kanonok ur a Tisza-ármádiát támogatja, értjük, — megélte eredményét; de ha a jelen szabadelvű iránynyal is szolidaris, akkor a herezisbe tévelygett, mert a liberalizmus a kath. egyházzal szemben ma haeresis, még pedig üldöző. Vagy bántotta az az anyaszentegyház a kanonok urat, mikor javadalmát elvezi? Vagy azt hiszi a kanonok ur, hogy használ ezzel egyházunk ügyének? Vindisch János is ma már nem állami, nem alapítványi birtokon van, tehát nem igényelheti tőle a t. kormány, hogy őt támogassa. Ha egyházi uradalomban szolgál, legyen eleve is szolidaris. Így írja ezt az „Esztergom.“

Nyugdíjazott 48-as honvéd. Szabó Ferenc, nemesjáci lakos, 1848—49-iki honvédtámadás, a m. kir. miniszterelnökség által évi 33 frttal nyugdíjaztatott.

Új iskola Ivánkán. A vallás és közokt. miniszter Gönczy Ignác, okleveles tanítónak, Nyitra-Ivánkán egy magán jellegű hat osztályú magyar tannyelvű elemi népiskola felállítására engedélyt adott.

Basáskodó anyakönyvvezető. Csemez Árpád, Galántha község jegyzője s anyakönyvvezetője botrányos jelenetet rögtönzött minap az anyakönyvvezetői hivatalban. Okt. 11-én megjelent előtte Eliás Mihály s a menyasszonya, Novota Anna, polgári kötés céljából. Az aktus után azonban a jegyesek nem akarták aláírni a jegyzőkönyvet, a mi szörnyű dühbe hozta az anyakönyvvezetőt. Káromkodott, mint egy béres, s a legenyhébb kívánsága az volt, hogy „veszett volna a pokolban az a pap, a ki így elbolondítja, ilyenre tanítja a népet“. Majd e szavakkal kergette ki a jegyeseket: „Ha tudtam volna, hogy nem írjátok alá a neveteket, a kötés előtt ki dobtalak volna benneteket!“ Az anyakönyvvezető urak ilyen modora mellett aztán hamar kivirágzik majd a pax s bont a treuga Dei. Ez a jegyző nem ismeri a min. rendeletet, mely szerint nem köteles a jknyvet aláírni az, akinek lelkiismeretével az nem egyezik.

Megerősített alapszabályok. Unin község önkéntes tűzoltó egyletének alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Mekkora a m. kir. szakértelem. A nyitra-gajdéli országúton nem messze a Sindolka-forrástól két utjelző áll mintegy 25 méter távolságra egymástól. Az egyik feketére festett faoszlopon fel van írva, hogy 1 kilométer. A másik kőjelző közelebb áll a városhoz, s az is azt jelzi, hogy ott van az első kilométer. — Kétségtelen, hogy mindkettő a m. kir. államépítészeti hivatal rendelkezése folytán állítottatott fel, tehát szakértői intézkedés folytán. Kérdés mir most az, vajjon az az egy kilométernyi ut a sátoztárbortól néhány év alatt összezsugorodott-e, avagy pedig a mérnökök közül az egyik, vagy a másik hibázott-e? Mert hogy az ugyanazon egy kilométernyi uton a m. kir. szakértelem kétféle hosszúságot és pedig körülbelül 25 méternyi különbséggel talált, azt mindenki megláthatja, a ki a helyszínére fárads. — Avagy utóvégre a Bánffykor-szakban a kilométer értéke is csak olyan, mint az elveké? Ha akarom fehér, ha akarom fekete, vagyis ha akarom hosszabb, ha akarom rövidebb a kilométer? A választási harcban bizony ma még ezt sem tartanók különösnek.

Levágott állatok. A holicai járásban f. év harmadik negyedében közfogyasztásra levágott: 70 sertés, 130 tehén, 223 úszó, 97 borjú, 54 kecske, 462 sertés. A vágsellyei járásban pedig 13 bika, 60 tehén, 98 növendékmarha, 45 borjú, 228 juh, 97 sertés.

Közgazdaság.

A nyitramegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya október hó 14-én tartott ülésén elhatározta, hogy a cseheknek a magyar lisszettel szemben tanusított

eljárásának megtorlásául felhívja a gazdákat, hogy csehországi gépgyártmányokat ne vásároljanak, hogy gépversenyeknél csehországi gyártmányok részvételt nem engedélyezik s általában a cseh gyártmányok beözönlése ellen minden lehetőséget elkövet.

Téli gazdasági tanfolyam Nyitrán. A II-ik nyitrai teli gazdasági tanfolyam a f. évi november hó 16-án kezdődik s a jövő évi február hó végéig tart. Felvételnek önálló földmivelők bármely életkorban, továbbá olyan 17 éven túli fiatal emberek, kik eddig is földmiveléssel foglalkoztak, nemkülönben azon jómagaviseletű s értelmes gazdasági cselédek, kiket munkaadók béresgazdákká s munkavezetők akarnak kiképeztetni. A tanítás teljesen gyakorlati irányu, mert csakis olyan dolgok taníttatnak, melyekre az életben minden földmivesgazdának szüksége van. A tanítás magyar, német és tót nyelven történik. Egy-egy tanuló havonként teljes ellátásért, lakásért, tanításért összesen 12 frtot fizet, semmi más kiadás nincs. A tanfolyamra való felvétel végett jelentkezni lehet október hó 24-ig, a nyitrai gazdasági egyesület titkári hivatalánál.

Adóelengedés. A földmivelésügyi miniszter a következő leíratott intézte a nyitrai gazdasági egyesülethez: A folyó évi július és augusztus hónapokban rendkívül nagy mértékben előfordult jégverés az ország számos vidékén nagy károkat okozott a gazdasági terményekben különösen a szőlőkben és gyümölcsösökben. A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-c. 49. §-a értelmében a jégeső által okozott károk eseteiben adóelengedésnek van helye, ha a káreset a tulajdonos által 8 nap alatt bejelentetik. Részemről kiváló súlyt fektettek arra, hogy legalább abban, a szenvedett kár nagyságához képest, viszonylag csekély kedvezményben, a melyet a törvény az adóelengedések útján biztosít, a károsult szőlőbirtokosok lehetőleg minél nagyobb számban részesíttessenek. Ez okból a pénzügyminiszter úr közbenjárásomra f. évi szeptember hó 21-én 68,420. szám alatt a pénzügyigazgatóságokhoz intézett rendeletével a f. évben kivételesen megengedte, hogy a pénzügyigazgatóságok a szőlőkben és gyümölcsösökben a jégverés által okozott elemi károkat vonatkozó bejelentéseket szabályszerű tárgyalás alá vegyék még akkor is, ha a bejelentés a szabályszerű 8 napi határidőn túl elkésve történt, vagy még ezután történnek is. Erről a címet azzal értesíteni, hogy saját hatáskörében is iparkodjék oda-hatni, hogy a pénzügyminiszter ur intézkedése a gazdaközönség tudomására jusson, s hogy a jégverés által károsult szőlőgazdák és gyümölcsstermelők ezen adókedvezményt minél számosabban igénybe vegyék s e célból a kárt, ha még eddig nem tették volna, az előírt módon jelentsék be. Kelt Budapest, 1896. évi szeptember hó. 29. Darányi.

Állatgyógyszerek engedély nélküli alkalmazásának tilalmazása. Az állatgyógyászati kuruzslók ellen a földmivelésügyi miniszter a következő rendeletet adta ki. Az 1888. VII. t.-cikk 124-ik §-a előírja, hogy az állati betegségek ellen javaslatba hozott gyógymód avagy gyógyszernek megvizsgálása és az eredményhez alkalmazásának megengedése iránt a földmivelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg intézkedik, miből következik, hogy szakszerű képesítés, illetőleg engedély nélkül semmiféle új gyógymódot vagy új (titkos összetételű) gyógyszert sem szabad állati betegségek ellen alkalmazni. Minthogy újabban ismételt tapasztaltam, hogy egyesek ezen rendelkezések ellenére is mindennemű gyógymódot és gyógyszereket ajánlanak és alkalmaznak az állati betegségek ellen, a mezőgazdaközönséget a gyógymódok és gyógyszerek hatása iránt félre-

vezetve, ezáltal a fertőző betegségek ellen egyébként célszerű védekező eljárások mellőzésére vezetik s ily módon a gazdaközönségnek nagy károkat okoznak, ennél fogva az állati betegségek ellen javaslatba hozott új gyógymódnak avagy gyógyszernek a földmivelésügyi és belügyi miniszterek engedélme nélkül való alkalmazását a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg ezenel megtiltom s e tilalom megszegését kihágásnak minősítem. A gazdaközönség pedig saját érdekében cselekszik, ha a tudomására jövő visszaéléseket az illetékes hatóságnak feljeleníti.

Irodalom.

A Szent-István-társulat Tudományos és Irodalmi Osztálya kiadta dr. Mihályfi Ákos ciszterci-rendű áldozópap, a rend budapesti hit-tudományi és tanárképző intézetében tanár és lelki igazgató e című munkáját: *A papnevelés története és elmélete*, két kötetben, Budapest 1896. A munka senkinek sincs ajánlva, de ajánlja magamagát.

Az első kötetben vázolja a papnevelés múltját az egész egyházban és pedig nemcsak a hasonartalmu művek szerzői, Theiner, Buss, Ponan nyomán haladva, hanem más forrásmunkákat is felhasználva összegyűjti a katolikus egyház papnevelésének történetére vonatkozó adatokat az egyes korszakok történeténél a hazai viszonyokkal foglalkozik. A jelenkori papnevelés viszonyait saját tapasztalása szerint adja elő, mint az Ausztriában, Németországban, Svájcban, Francia- és Olaszországban tett tanulmányutja gyümölcseit. A hazai papnevelő intézeteket szintén tanulmányozta.

A második kötetben rendszerbe foglalja a papnevelés elméletét, s a tárgyilagos igazságot keresve, megkísérli a papnevelés eszményképét megrajzolni; mindenben a történeti fejlődés, az egyházi gyakorlat, s egyházi tekintély, valamint a józan ész alapjára támaszkodván, fejtegetéseit semmiféle doktrinér tekintélyvel nem támogatja.

Az első kötet két részre oszlik: I. rész. A papnevelés története az egyház alapításától a trienti zsinatig. II. rész. A papnevelés története a trienti zsinattól napjainkig. Az I. rész négy fejezetet foglal magában: (I.) a papnevelés az egyház alapításától szt. Ágostonig, (II.) szt. Ágostontól az egyetemek koráig, (III.) az egyetemek keletkezéséig a trienti zsinatig, (IV.) a magyar papnevelés a trienti zsinat előtt. II. rész: (V.) trienti zsinat rendelete és annak életbeléptetése, (VI.) a papnevelés különböző módosításai e korban, (VII.) a magyar papnevelés a trienti zsinattól a jőzefinismus koráig, (VIII.) a papnevelés elengedése a jőzefinismus, allami beavatkozás a papnevelésbe a francia forradalom után, (IX.) a papnevelés jelenleg, (X.) nevezetesebb papnevelő intézetek a jelenben, számszerint 20, ezek közül 4 magyarországi.

A második kötet fejezetei: I. A hivatás kegyelme és annak ápolása, II. a papi lelkiület megszerzésének módja és eszközei, III. a papi tudományok elsajátítása, IV. nevelési rendszerek, V. Szemináriumi elöljárók. Név- és tárgymutató az egész munkához dr. Pecsner Emiltől.

Nagy munkát végzett a szerző s lelkiismeretesen végezte. A mű első kötete az adatok felsorolásában gazdag, csoportosításban érdekes, következtetésekben tanulságos. Lehetett volna ugyan az egyes hazai képviselő intézetek ismertetésénél több adatot felhozni, s nem kétlem, hogy állottak is rendelkezésére a tudós szerzőnek kellő kutfók, de feladatához képest, az egyetemes katolikus papnevelés történetét vázolván, a nagyon is részletes adatok felsorolását egyes monografiák keretébe utalja. S így habár a nyitraiak kiriven vették volna a nyitrai papnevelés bővebb ismertetését, a csanádiak a csanádiét, a győriek a győriét stb., az említett oknál fogva

jogos panaszt nem emelhetnek. Álljanak hát elő az egyes jelesek monografiáikkal.

Becsessé teszi a második kötetet a korrekt katolikus felfogás, igazi egyházas szellem. ajánlja a szabatos előadás és következetes tárgyalás. Nincsenek itt frázisok, hanem elvek, szabályok, feladatok. Idézvén Jézus Krisztus szavait: Ego veni, ut vitam habeant et abundantius habeant, levezeti és meghatározza a papnevelés célját, mondván a papnevelés célja oly papokat nevelni, kik mint Jézus Krisztus helyettesei, alkalmasak a reájuk bízott működési téren természetfölötti életet ébreszteni, fentartani s terjeszteni.

Előadja e cél elérésére szükséges alkalmas eszközöket. Tolle, lege.

Meg vagyok győződve, hogy teljesen méltányolni fogja e munkát a tudományos magyar világ különösen a magyar katolikus papság, s igaz elismeréssel és dicsérettel fog adózni a tudós szerzőnek. A mű ára 5 frt. Dr. B. J.

CSARNOK.

Egy ötnapi hivatal emlékeiből.

Karcolat a trienti szabadkőműves-ellenes kongresszusból.

I.

Ugy véletlenül, váratlanul ott termettem Trientben. Ott, hol a havasok fejére a természet hóból hermelin süveget rakott, míg lábaiknál a pálmák, citrom és narancserdők illata árad szerteszét. Ott, hol a trienti zsinat atyái csaknem tíz éven át alkották meg az újabb egyházjog bámulatos fegyver-szervezetét, hol az éppem keletkezésben levő protestantizmussal szemben megállították világos, rövid fejezetekben a katolicizmus félremagyarázhatatlan hitágazatait.

Nagyfontosságú hely ez minden katolikusra, kettős jelentőségű az egyházjog professzorára, ki mindenütt a nevezett zsinat jelölte csapásokon mozog. Azért nem csoda, ha feszült érdeklődéssel néztem e kongresszus elébe, mely nemzetközi jellege miatt amugy is nagyon hasonlított a trienti zsinathoz, ha attól a körülménytől eltekintünk, hogy ennek tagjai nagy többségben világiak voltak.

Az éjjeli gyorsvonattal utazván Budapestről csak Villachban ébredtem fel, hol a nevezetes osztrák vasuti gőcponton roppant élénkség uralkodott, s a szokatlan nagyobb számu papi utazából mindjárt ki lehetett olvasni, hogy ezeknek nagyobb része Trientbe, kongresszusra utazik.

Kiváltságolt kupéba, — hova a Déli Vastársaság egy előkelő tisztviselőjének irántam tanúsított szívesége folytán más halandónak nem volt szabad lépnie, — Villachban behívtam dr. Schneider bécsi érsek helynököt, egyik volt kedves tanáromat, és Montel prelátust, a Rota Romana elnökét, az osztrák egyházi ügyek római képviselőjét, kik a tulszult vonaton már alig kaphattak helyet, s irányukban tanúsított figyelmemet Trientben csakhamar kamatostul viszonozták.

A tiroli hegyek, a világhírű Pusterthal ezen páratlan kulisszái, alig voltak láthatók a felhőktől. Ködmennyezet támaszkodott csúcsaikra, melynek puha redői alól csak itt-ott kandikált ki egy-egy jól megtermett hó és jégmező. Magyarországi utasra szeptember vége felé még mindig érdekes jelenség. Néha óriási fehér ködfoszlány húzódott a hegy vállalai körül, mely mint egy hanyagul odavetett nyest-boá, körítette a szikla meztelen tagjait. Mintha szüksége volt volna kissé melegebb öltözetre a dolomit-közetnek; mert hideg volt ám erre, úgy hogy dideregtem a fütetlen kupéban. Tiroiban tudvalevőleg a gyorsvonat néhány óra alatt elviszi az utast Toblach jégcsapos törpe fenyői közül Arco örökké illatozó narancserdejé és pálmái közé.

Sűrű zápor fogadott midőn Trientbe értünk.

A fellebögött állomás zászlói csurom viz voltak. A helyi bizottság kek-fehér kokárdás, ciliunderes rendezői sűrűtek-forogtak az állomáson, s az eső dacára is nagy néptömeg verődött össze a kíváncsi olaszokból. Előkelő utitársaim sziveségéből mindjárt az első kocsiiban velők foglaltam helyet, s lassan, óvatosan bontakoztunk ki az emberáradatból. Néhány pernyi kocsikezés után ujjalag sűrű embertömegbe értünk, mely egy tetőtől-talpig tirolai és pápai zászlókkal megpakott roppant épület előtt tolongott.

Az olasz az kitaró, őt nem bántja az eső, tudja, hogy holnapra megszárad, s az egyre torló kongresszisták sokkal nagyobb vonzerőt gyakorolnak rá, semhogy az eső birta volna széjjel szórni. A központi bizottság helyiségeiben hemzsegett a ki és befelé tolongó idegen, mindenkinek volt valami kérdezni valója, s a központi bizottság jól szervezett gépezete mindenkinek adott is szabatos felvilágosítást, nem úgy mint minálunk az augusztusi ünnepek alatt Nyitrán. Franciák, angolok, spanyolok, olaszok, portugallok, németek, csehek, lengyelek, belgák hemzsegték, a világ minden művelt nyelve ütötte meg füleidet. Egyszerre magyarul szólít meg egy kedves arcu nyulánk fiatal papocská, s miután magyarul viszonztam köszöntését, bemutatja magát: — Éu Zichy Gyula vagyok.

A mi ifjabb gr. Zichy Jánosunknak öcsese, Székesfehérvár egyházmegyei áldozár, kit csak e nyár folyamán szenteltek fel.

— Hogy tudta gróf úr, hogy én magyar vagyok, — kértem.

— Ráismertem a ruhája szabásáról — mondá a gróf. S csakugyan végig néztem az olasz és francia abbékon s egy tekintetre észrevettem, hogy ezek nem Gaspariknál csináltatják a reverendát. — A magyar pap egyházi ruhája olyan, hogy ezer közül rögtön fel lehet ismerni. Így ismert rám minden bemutatkozás nélkül egykor a Vatikánban Horky Bódog, egy pápai magyar testőr, midőn szólanul a római gyűjtemény szobrait nézegettem.

Néhány perc múlva megismertetett fiatal honfittársam dr. Velics-csel, egy budapesti orvossal, ki szintén a kongresszusra jött. Ezen kívül még dr. Major Ferenc, fehérvári orvos és Seress Imre, az „Alkotmány” tudósítója volt ott feleségével együtt. Mi hatan képviseltük Magyarországot, ami bizony elég kevés, ha vesszük, hogy még az ellenséges indulatu „Neue Freie Presse” is 1500-ra teszi a kongresszuson megjelent tagok számát. Lehettek kétezeren is. S így oly nemzetközi értekezlet, mely látogatottságra nézve az utóbb tartott internacionális összejövetelek között aligha nem páratlanul áll.

Kijelölt lakásom, egy ócska olasz ház második emeletén volt, egy egykor gazdag olasz családnál, mely most csupán elhalt őseinek egyre halványuló fényénél sűtkérezett. A falon ott lógtak a bizonyítékok kipattogzott olajfestményekben, páncélinges, allonge-parókás atyafiak, az egyiknek érdemei között régi fraktur írásban ott volt a többi közt kifestve, hogy „subiugavit rebelles hungaros”. Istenem hát már akkor is rebellesek voltunk!

A másik szobában egy nyulánk fiatal ember, mint csakhamar megtudtam, egy gráci jogász, gróf Des Enffans d'Avernas volt szállva, kívül csakhamar szorosabb ismeretséget kötöttem, s egy küszöböl odább egy francia ujságíró, komoly törődött úr, La Porte volt szállva; mindkettő kongresszusi vendég.

Egy kis bemutatkozás után, megnéztük a várost, mely minden zugában villamos fényvel van megvilágítva; és pedig úgy az utcákon, mint a magán lakásokon. Könnyű nekik! Mikor a hegyekben ott csatagolnak szilaj erejű patakok, melyeket csak megfelelő hámistrángba kell fogni, s huzzák a villamos masinát éjjel-nappal. Őt izzó lámpáért havonként 2 frt 70 krt fizetnek ott, s aztán éghet mindennap 24 órát, az nem

tesz különbséget, mert a vízi erő az szünet nélkül és díjtalanul dolgozik. Egy katonatiszt be-szelte el később, hogy havonként két lángért összesen 90 krt fizet. S azoknál, kik mindjárt jelentkeztek, még a bevezetést is ingyen eszközölték. — A villamos művek a város tulajdonát képezik, mely csak annyi világítási illeteket szed, a mennyivel a költségeket fedezik, s nem osztogatnak részvényeseknek dividendát.

A város utcái egyébként nagyon rászorulnak a gazdag fényre, mert esős napon még delben is világítanak egyes üzletekben, annyira elhomályosítják a szűk utcákat a magasra törő jobbára 3 emeletes házak. Trient olasz város, de meglátszik, hogy Tirolban van. Az olasz városok hagyományos piszkossága nem vehető észre rajta, s az olasz lakosok szenvedélyes, lármas magaviseletét észrevehetően mérseklí a tirolí jelleg.

Azonkívül erős katolikus színezete van a városnak, igazi németországi Münster; a város érzi, tudja, hogy nevének világszerte terjedő hí-rét a katolicizmusnak köszönheti. Ugy hogy annyira megfelelt a kongresszus színhelyének, miszerint a két év múlva újból megtartandó nemzetközi összejövetel helyeül sokan újra Trientet hangsúlyozták és a spanyolok minden sürge-tése mellett sem sikerült keresztül vinni, hogy minden bizonynyal Spanyolországban tartassék. A vita eldöntését függőben hagyták, s az állandó bizottság későbbi teendői közé sorozták.

Röviddel megérkezésem után ismét siettem a kongresszus helyiségeibe, egyetmást megtudni a napi rendről, midőn ama megtiszteltetésben részesítettek, hogy a kongresszus folyó ügyeinek nyilvántartásával lettem megbízva Semmi rozgat nem sejtve, csak mint egyszerű szemlélő készültem oda, s az a lekötölező figyelem olyan munkát nyomott vállaimra, melyet idegenszerűsége miatt, eleinte alig voltam képes elvegezni.

Alliata commendator, egy római ügyvéd, a központi bizottság elnöke, mihelyt bemutatattak neki rögtön azon kezdte, hogy engem fog ajánlani főtitkárnak. Szabódásomra, mely bizony nem volt egészen alaptalan, azt felelte, hogy az állandó bizottság titkárai majd segítség mre lesznek, s nekem nem lesz egyéb dolgom csak ez meg amaz, s eközben annyit sorolt elő, hogy még jobban kezdtem tűnődni, mint mielőtt még biztatni kezdett volna.

(Folyt. köv.)

Telefon.

V. A. urnak Esztergom. Köszönjük a kubai csillagot. Felségesen ragyogott; kár, hogy oly hamar elhunyt. Milyen jó volna egész égboltozattal tele!

Váguellyére. Már elkésett. Ilyen dolgokat leg-alább is azon a héten kérünk, mikor a napilapban megjelennek.

13132/1896. szám.

1-3.

Csödherdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék mint csödbíróság részéről közlé tétetik, hogy **Hirsch Miksa fia** nyitrai cég bárhol található ingó és — Horvát-Szlavonországok kivételével — a magyar állam területén levő ingatlan javaira a csöd megnyitattott.

Csödbiztosul **Névény Ignác** törvényszéki bíró, tőmeggondnokul **Riszner Károly**, helyetteseül **dr. Radó Gyula** ügyvédek nevezettek ki.

Felhivatnak mindazok, kik az általános csöd-tömeg ellen mint hitelezők igényt támaszthatni vélnék, hogy ebbeli igényeiket **1896 évi december hó 8-ik** napjáig bezárólag, mint a követelések bejelentésére kitézött határidőig, ezen kir. törvényszéknel, az **1897. évi január hó 8-ik** napjára délelőtti 9 órára e törvényszék megyeház, II. emelet 10. sz. szoba helyiségebe kitézött felszámolási tárgyalás határnapján leendő megállapítás és osztályozás végett az 1881: XVII. törv. cikkben kijelölt joghátrányok terhe mellett a csöd-tömeg ellen az idézett csödtörvény 126—129. §§-aiban foglalt rendeletei szerint az esetben is bejelentsek, ha igényeik tekintetében külön per volna folvsamatban.

Felhivatnak továbbá a zálog- és megtartási joggal bíró hitelezők, hogy az általuk szerzett jogot a tőmeggondnoknak jelentsek be, s az általuk birt dolgokat a tőmeggondnok felhívására megbeeslés végett mutassák fel.

Azok, akiket elkülönítési, visszakövetelési vagy külön kielégítési jog illet, figyelmeztetnek, hogy amennyiben jogaikat nem érvényesítik, azok a csöd-tömeg értékesítését és felosztását gátolni nem fogják.

Végre a csödhitelezők felhivatnak, hogy **1897. évi január hó 11-ik** napján mint e célra kitézött határnapon, délelőtti 9 órakor a törvényszék fenn kitétt helyiségében, a csödvalasztmány megválasztása végett, a hitelezői minőségüket igazoló okiratokkal ellátva jelenjenek meg.

Kelt Nyitrán, 1896. évi október hó 11-én.

A nyitrai kir. törvényszék mint csödbíróság.

Sándor,
kir. törvénz. elnök.

Horváth,
t. jegyző.

A Nyitrai Népbank
zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1896. november hó 10-én.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1896-ik évi június végeig ki nem váltattak, vagy át nem irattak, *f. é. november 10-én a Nyitrai Népbank termében délután 2—4 óráig* tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltetett, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1896. október hó 7-én.

Az igazgatóság.

Választási
lobogókat
és jelvényeket

legolcsóbban és gyorsan
szállítunk.

Szabó és Bellák

Nyitrán.

A NYITRAI IPARBANK

mint részvénytársaság

zálogkölesön-osztálya.

Zálog-árverés

1896. október 26-án.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1896. évi március végeig ki nem váltottak vagy nem hosszabbítottak meg, *f. évi október hó 26-án a Nyitrai Iparbank termében délután 3-4 óráig* tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Hosszabbítások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavar-
nak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy
azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje
már lejárt és az árverésre kiszemeltet-
tek, sem kiváltani, sem meghosszabbítani
nem lehet.

Egyben figyelmeztetnek mindazok, kik
nálunk elzálogosított értékpapírjaik után
több mint hat havi kamattal hátrálékban
vannak, hogy ezen hátrálékos kamatokat
ugyancsak **f. hó 26-ig** kiegyenlítsék,
mert ellenkező esetben az ilyen mű zálo-
gok szintén eladatnak.

Nyitra, 1896. október 7-én.

Az igazgatóság.

725/1896. szám.

Árverési hirdetemény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíró 1896. évi 10735/96. számú végzése következtében dr. Havas Ármán ügyvéd által képviselt Hecht Ignác javára **Skreck Móric** ellen 1200 frt s jár. erejéig 1896. évi szeptember hó 22-én foganatosított végrehajtás útján lefoglalt és 464 frtra becsült szoba, konyha és kocsimában található összes bútort, gazdasági felszerelvények, üres hordók, 2 ló, szekér, lószerszám, két bikaborjú stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. bíróság 10884/1896. sz. végzése folytán 1200 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi szeptember hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 60 frt 45 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig **Családon** leendő eszközzésére **1896. évi október hó 22. napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nyitra, 1896. évi október hó 9. napján.

(P. H.)

Vital Gábor,

kir. bírósági végrehajtó.

SOUKENIK JÁNOS

ORGONA-ÉPÍTŐ

S Z E G E D E N.

Elvállal mindennemű

új orgonák építését

bármily alakban és nagyságban jutányos árák mellett a legújabb és leggyakorlatibb rendszer szerint.

Régi orgonák átépítését, javítását és hangolását jótállás mellett elvállalom.

Új harmóniumokat

kellemes, erőteljes hanggal, tartós szerkezettel **75 frttól** kezdve számítok.

Templomi berendezéseket,

oltarok, szószékek, gyontató-székek, keresztelő-kutak és padok készítését a legjutányosabb árák mellett elvállalom.

A jelen olcsó közlekedési árák mellett az ország bármely részében teljesítek mindennemű idevágó munkát, a nélkül, hogy azt t. vevőim megéreznék.

Rajzok és költségvetésért díjat nem számítok.

Tisztelettel

SOUKENIK JÁNOS,

orgona-építő

20-26.

Szegeden, Belváros.

== Lakás: ==

Szeged, Boldogasszony-sugarat 25. szám.

5499/1896. tlkvi sz.

Hirdetemény.

Kis-Lapás község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1896. évi 2579. számú szabályrendelettel képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekgyezkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottatik.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a jelzett községben

az 1896. évi november hó 9-én

fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1) az összes érdekelt, hogy a fent érintett hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18 és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. és 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az úton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékátengedési kedvezménytől is elesnek; és

3) Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

Kelt Nyitra, a kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1896. évi szeptember 21-én.

3-3

(P. H.)

Palásthy,

kir. tszéki bíró.

2-szeres és 3-szoros termések

csakis mesterségesen szárított

mütrágyával

érhetőek el

Hungária mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.